

## مفهوم بودجه

حسین علی‌امینی‌خواه -کارشناس ارشد مدیریت دانشگاه پیام نورهرمزگان



واژه بودجه در فارسی از زبان فرانسه و در فرانسه نیز از زبان انگلیسی اقتباس شده است. علت این امر آن است که رویه تنظیم بودجه و به تصویب رساندن آن در پارلمان، ابتدا از کشور انگلستان شروع شده است.

واژه بوژه که واژه فرانسوی قدیم است به کیف چرمی ای اطلاق می‌شده که وجوه نقد را در آن نگهداری می‌کردند. در انگلستان کیف چرمی ای که محتوی صورت‌مخارج مورد نیاز پادشاه بود توسط خزانه داروی که بعداً وزیر دارایی نامیده شد، برای تصویب وجوه مورد نیاز پادشاه به پارلمان عرضه می‌شد.

آن کیف باجت نامیده شد و بتدریج اطلاق اصطلاح بودجه از کیف به محتویات آن تغییریافت. به عبارت دیگر، صورتحسابهای زیربور بتدریج در یک صورتحساب واحد گنجانده و تحت عنوان باجت در انگلیس و بودژه در فرانسه به کار رفت و در سایر کشورها نیزمورد استفاده قرار گرفت.

قبل از انقلاب مشروط در ایران چنین واژه ای در زبان فارسی یکار نرفته است. پس از آن چون قانون اساسی ایران بیشتر از قوانین اساسی بلژیک و فرانسه اقتباس شد، این واژه نیز همراه قوانین مالی فرانسه ترجمه و وارد قانون محاسبات عمومی ایران گردید.

آجینه سیاسی

الف)اولین قانون محاسبات عمومی ایران که در تاریخ ۲۶ صفر سال ۱۳۲۹ ه‍.ق (۱۳۹۰ ه‍.ش) به تصویب رسید در مقام اول مقرری دارد :

بودجه دولت سندی است که معاملات دخل و خرج مملکت برای مدت معینی در آن پیش بینی و تصویب شده باشد. مدت مزبور را سه ماه می گویند و عبارت است از یک سال شمسی

ب) در تاریخ ۱۰ اسفند ۱۳۱۲ ه‍.ش با تصویب مجلس شورای اسلامی :

بودجه لایحه پیش بینی کلیه عواید و مخارج مملکتی است برای مدت یکسال شمسی که به تصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد.

۲)جنبه‌های اقتصادی و مالی

الف) بودجه عبارت است از یک طرح ملی که در آن نیازمندیهای پولی دولت به طور کلی برای مدت محدودی پیش بینی می شود.

ب) بودجه عبارت است از طرحی جامع در قالب اصطلاحات مالی که به وسیله آن یک برنامه جاری برای مدت معینی اجرا می شود.

ج) بودجه عبارت است از: یک طرح مالی که هم به عنوان شالوده ای برای پیش بینی عملیات آتی و هم برای کنترل آن عملیات به کار می رود؛

–یک تخمین از مخارج آتی؛

–یک طرح نظامدار برای بسپس امکانات و حداکثر استفاده از منابع انسانی، مادی و سایر منابع.

۳) جنبه های برنامه ای و مدیریتی

الف) تصویر فردای سازمان باید امروز با تصمیم مدیران ترسیم شود. این آینده نگری را برنامه ریزی وتبدیل برنامه ها به زبان پول را بودجه می نامیم.ب)اماده اول قانون محاسبات عمومی مصوب اول شهریور ۱۳۶۶بودجه برنامه مالی دولت دانسته، آن را چنین تعریف می کند : بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یکسال مالی تهیه و حاوی پیش بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار وبرایورد هزینه‌ها برای انجام عملیات است که منجر به نیل به سیاستها و هدفهای قانونی می شود.

۴)سایر تعاریف

بودجه عبارت است از تبدیل منابع مالی به اهداف انسانی.

## دستور العمل درج قیمت واقعی مصرف کننده ابلاغ شد

■ دستورالعمل درج و نصب برچسب قیمت واقعی مصرف کننده بر روی کالا و خدمات به سازمان های بازرگانی در سراسر کشور ابلاغ شد.

به گزارش خبرگزاری فارس به نقل از روابط عمومی سازمان کنترلی و نظارتی، شفاف سازی بازار و برخورد با سوء استفاده‌های احتمالی برخی از فعالان اقتصادی و با توجه به برنامه‌های این سازمان در رابطه با کنترل دقیق عملکرد واحدهای اقتصادی به منظور کاهش تخلفات اقتصادی منجمله درگرفتنوشی و لزوم آگاهی آحادمردم از قیمت کالا و خدمات در سطح بازار، دستورالعمل نه‌اندیشه نمودن درج قیمت واقعی مصرف‌کننده درمبادی تولید و نسج برچسب قیمت و نرخنامه در مبادی عرضه به سازمان های بازرگانی در سراسر کشور ابلاغ شد. به موجب این دستورالعمل اجرایی تمامی واحدهای اقتصادی اعم از تولیدی، خرده فروشی و خدماتی ملزم به اجرای دقیق قوانین و رعایت مقررات مربوطه می باشند.

اهمیت و اهداف نظام مطلوب ارزش گذاری پول

ملی با وجود آنکه نرخ ارز در علم اقتصاد به عنوان یک متغیر کلان مطرح می شود ، به جهت اثرگذاری و علامت دادن به سایر متغیرها در نظر سیاستگذاران از اهمیت و نقش ویژه ای برخوردار است . یکی از ملاحظات مهم در تحلیل نوسانات نرخ ارز ، چارچوبی است که برآن اساس نرخ ارز تعیین می شود . چارچوب مذکور ، نظام ارزی نام دارد و عبارت از ترتیبیاتی است که برای ارزش گذاری پول ملی در مقابل ارز و بازیبینی آن میان کشورها در نظر گرفته می شود و رژیم های ارزی ،برحسب میزان مداخلات مقام ارزی (پولی) و الزامات حاکم بر آن ، به صورت ذیل قابل تفکیک و طبقه بندی هستند :

تثبیت شده یا ثابت :

در این رژیم مقام پولی یکی نرخ ارز ثابت را هدفگذاری نموده و جهت حفظ آن در بازار ارز به طور مداوم اقدام به خرید و فروش ارز و پول ملی می کند .

شاوور :

در این رژیم نرخ ارز ثابت تعیین نمی شود و نرخ بر اساس الزامات حاکم بر بازار کاملاً انعطاف پذیر بوده و نوسان دارد . از آنجایی که مقام پولی نیاز به دخالت در بازار را به حداقل می رساند . الزامی نیز برای نگهداری ذخایر ارزی برای حمایت از نرخ از پیش تعیین شده وجود نخواهد داشت .

–تثبیت شده قابل تعدیل :

در این رژیم ،نرخ ارز به صورت ترکیبی از رژیم های نرخ ارز ثابت و شاوور تعیین می شود و مقام پولی در شرایط وجود عدم تعادل قابل ملاحظه در تراز پرداخت ها اقدام به تعدیل نرخ ارز تثبیت شده قبلی می کند .

کنترل ارزی :

در این رژیم ، مقام ارزی به طور مستقیم وارد بازار شده و مبادله پولهای خارجی را اجرا و کنترل می کند . کلیه دارندگان ارز باید آن را با نرخ معین به دولت فروخته و در ازای آن پول داخلی را دریافت نمایند .همچنین تنها عرضه کننده ارز به متقاضیان نیز فقط دولت خواهد بود .

بدین ترتیب ، مشخص می شود که هر گونه تغییر در ارزش گذاری پول ملی ، نه تنها از طریق واردات و صادرات بر سطح قیمتهای داخلی تأثیر می گذارد، بلکه به واسطه اتکای اقتصاد بر درآمدهای نفتی نیز تأثیرات مستقیمی را بر رشد سطح عمومی قیمتها و حتی کاهش جلود ارز پول داخل بر جای می گذارد . این مسئله اهمیت انجام بازیبینی و اصلاح نظام ارزش گذاری پول ملی را بیش از پیش آشکار می سازد. با این حال، به صورت آن اتخاذ هرگونه راهبردی عملیاتی در اصلاح این نظام لازم است مشکلات پیش رو و علل پدید آورنده آن شناسایی شود و سپس به رفع مشکلات و اصلاح نظام پرداخته شود .

مشکلات موجود در نظام ارزش گذاری پول

ملی و ریشه های آن

مشکلات نظام ارزش گذاری پول ملی ، طبق شواهد موجود ، به صورت موارد زیر قابل دسته بندی است :
–تأسیس قانونی : ماده ۴۱قانون چهارم برنامه چهارم تقویت بر کنترل نوسانات شدید نرخ ارز در درج نام سیاست یکسان سازی نرخ ارز،به صورت شناور

## بسته های

# نظام ارزش گذاری پول ملی



مدیریت شده ویا استفاده از سازو کار عرضه و تقاضا تصریح دارد .

به عبارتی طبق این ماده ، نرخ ارز با توجه به عرضه و تقاضای ارز آزادانه نوسان می کند .(مقامات پولی نرخ مشخصی را برای مبادله تعیین نمی کنند) اما به منظور تأثیرگذاری بر نرخ ارز، در یک دامنه مشخص اقدام به خرید و فروش ارزی کنند . این در حالی است که بند پنجم از فروش جدول شماره ۷قانون برنامه چهارم توسعه در پیش بینی منابع مالی سالهای برنامه چهارم ، نرخ ارز باید به صورت زیر تعیین شود :

تغییر نرخ برابری ریال در مقابل دلار به میزان شکاف نرخ تورم داخلی و خارجی ، با وجود این ماده دیگر صحبت از نوسان آزاد ( در یک دامنه مشخص) در خصوص نرخ ارزمعتادار نخواهد بود.

–عدم تسویه بازار (تأثیرپذیری مستقیم نقدینگی از تغییرات ارزش پول ملی در مقابل دلار). از هنگام اجرای سیاست یکسان سازی نرخ ارز و تغییر نظام ارزی به صورت شناور مدیریت شده ، نرخ اسمی ارز به تناسب رقم واقعی آن افزایش قابل توجهی یافت . از این زمان،

مقدار تقاضا برای دلاریهای نفتی دولت کاهش شدیدی پیدا کرد و بازار ارز در شرایط عدم تعادل قرار گرفت .پس،بانگه مرکزی به ناچار به عنوان یک خریدار اصلی دلاریهای نفتی در بازار ارز وارد شد. این مسئلهمنجر به افزایش حجم دلاریی های خارجی بانگ مرکزی، پایه پولی و نقدینگی شد که حاصل آن، تورم و به عبارتی کاهش بیشتر ارزش پول داخلی شد است ، به عبارت دقیق تر ، علی رغم آنکه طی چند سال اخیر،ساز و کار بازار را به جهت

کاهش ارزش پول ملی ، فقط تورم و جذب داخلی بالاتر ایجاد می شود .
– عدم دسترسی به بازارهای مالی یکپارچه و منسجم .

مهمترین این سیاستها نریمی تواند اقدامی باشد که در جهت کاهش هرچه بیشتر اتکای اقتصاد کشور به درآمدهای نفتی صورت پذیرد . در کنار اقداماتی از این دست ، لازم است برنامه هایی نیز در جهت اصلاح بخش ارزی اقتصاد صورت پذیرد که به مهمترین آنها پرداخته شده است .

برنامه های عملیاتی

برنامه های عملیاتی مورد نظر در خصوص نظام ارزش گذاری پول عبارت از استقرار نظام ارزی مناسب،اصلاح واحد پول و چاپ اسکناس با ارزش بالاتری می باشند .
– استقرار نظام ارزی مناسب
استقرار نظام ارزی مناسب از جمله ضروری ترین برنامه هایی است که در دستور کار دولت قرار گرفته است . این مسئله به جهت تأثیرگذاری شدید اقتصاد به نوسانات ارز در نتیجه نفتی بودن آن است . لذا، در وهله اول جا دارد کلیه تناقضات قانونی در خصوص نحوه ارزش گذاری پول ملی مرتفع شود و سپس به استقرار نظام ارزی مناسب با توجه به تبعاتی ناشی از آن در اقتصاد پرداخته شود .

اصلاح واحد( صفرهای) پول

از آنجا که طبق گزارش بانگ مرکزی سرانه اسکناس در اقتصاد ایران به نسبت کشورهای پیشرفته بسیار بالاتر است ( ۱۶۴ برگ در مقابل ۱۲ تا ۱۴ برگ) اصلاح رقم پولی با حذف چند صفر از واحد پول کشور به یکی از نیازهای اقتصادی کشور برای تسهیل در مرادوات تجاری تبدیل شده است .این موضوعی است که از سالهای پیش در دستور کار بانگ مرکزی قرار داشته است و ۷ مرتب عمده به صورت کاهش حجم اسکناس، سادگی در مبادلات، نگهداری ساده تر حسابها ، ارقام و ترانزنامه ها ، نقل و انتقال سهل ترپول، کاهش آثار روانی تورم و صرفه جویی در وقت برای شمارش حجم زیاد اسکناس ها را در بردارد . البته باید توجه داشت که همزمان با حذف صفرها باید به همان نسبت قیمتها کاهش یابد تا به بروز برخی مشکلات در این خصوص منجر نشود .

چاپ اسکناس با ارزش بالاتر
با توجه به ۳۰۸ برابر شدن شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی از سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۸۵ و افزایش بزرگترین قطع اسکناس از ۱۰هزار ریال به ۵۰هزار ریال ، همچنین ۳۳۴برابر شدن نقدینگی و ۱۲۴۱ برابر شدن اسکناس و مسکوک در دوره فوق و عدم وجود قطع های مناسب برای انجام مبادلات، برنامه عملیاتی چاپ اسکناس با ارزش بالاتر ، در دستور کار قرار گرفته است . با اجرای این برنامه می توان نسبت به کاهش حجم اسکناس، سادگی درمبادلات و نقل و انتقال سهل تر پول در اقتصاد اطمینان بیشتر یافت .

اجرای برنامه های عملیاتی فوق توام با کاهش وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی ، نسبت به کاهش حجم اسکناس، سادگی درمبادلات و نقل و انتقال سهل تر پول در اقتصاد اطمینان بیشتر یافت .
اجرای برنامه های عملیاتی فوق توام با کاهش وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی ، نسبت به کاهش حجم اسکناس، سادگی درمبادلات و نقل و انتقال سهل تر پول در اقتصاد اطمینان بیشتر یافت .
اجرای برنامه های عملیاتی فوق توام با کاهش وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی ، نسبت به کاهش حجم اسکناس، سادگی درمبادلات و نقل و انتقال سهل تر پول در اقتصاد اطمینان بیشتر یافت .

–عدم استقلال صادرات از واردات

–وجود تنگناهای ساختاری در بخش تولید و عرضه در نتیجه عدم امکان افزایش قابل ملاحظه تولید پیش از رسیدن به اشتغال کامل ، در صورت



## رشد ۲۶/۸ درصدی صید و آبی‌ پروری در دولت نهم

■ میزان تولیدات صید و آبی‌ پروری در دولت نهم از ۵۲۲ هزار و ۵۵۹ تن در سال ۸۴ به ۶۶۲ هزار و ۸۲۵ تن در سال ۸۷ رسیده است .

به گزارش خبرگزاری فارس به نقل از روابط عمومی وزارت جهادکشاورزی این میزان تولید رشدی بالغ بر ۲۶/۸٪ درصد را نشان می دهد .

سازمان شیلات ایران در این گزارش میزان صید آبزیان را با رشد ۴۱/۸۰ درصد در مقایسه با سال ۸۴، ۴۷۰ هزار و ۲۹۶ تن در سال ۸۷ اعلام کرده است . همچنین میزان تولید آبی‌ پروری نیزاز ۱۳۴ هزار و ۱۸۰ تن در سال ۸۴ به ۱۹۲ هزار و ۵۲۹ تن در سال گذشته رسیده است . برپایه این گزارش صید ۴۳۰ هزار و ۶۶۲ تن آبی‌ در آب های جنوب در سال ۸۷ در مقایسه با صید ۳۴۲ هزار و ۴۹۲ تنی در سال ۸۴ حدود ۲۵.۲۷ درصد رشد داشته است . همچنین در بخش آبی‌ پروری ۹۲ هزار و ۹۵۶ تن ماهیان گرمابی، ۶۳ هزار و ۶۰۳ تن ماهیان سرد آبی، ۳۰ هزار و ۳۲۷ تن برداشت از منابع آبی طبیعی و نیمه طبیعی ۴ هزار و ۳۹۳ تن میگوی آب شور و ۲۵۰تن میگوی آب شیرین در سال گذشته تولید شده است . این گزارش می افزاید: افزایش بهره‌وری حفظ ذخایر و منابع پایه بهبود امنیت غذایی و افزایش صادرات از اهداف کلان زیربخش شیلات در برنامه چهارم توسعه می باشد . از سوی دیگر افزایش سهم آبزیان در امنیت غذایی کشور، بهره برداری مسئولانه و پایدار از منابع آبی کشور، بهبود کیفیت و کاهش ضایعات آبزیان، حفاظت و بازسازی مؤثر از ذخایر غذایی، بهبود الگوهای مدیریت، توسعه و تکمیل زیرساخت های صیادی و توسعه پوشش بیمه عوامل تولید و محصولات آبی‌ از اهداف کیفی است که دراستای تحقق اهداف کلان برنامه چهارم توسعه تعیین شده است .

مدیر عامل منطقه آزاد کیش در گفت و گو با فارس خبر داد

## سرمایه گذاری ۲ میلیارد دلاری در پروژه "خلیج فارس"

■ مدیرعامل منطقه آزاد کیش از سرمایه گذاری ۲ میلیارد

دلاری در پروژه خلیج فارس خبر داد.

داوود مددی در گفت و گو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس در خصوص پروژه خلیج فارس گفت: نصف پروژه خلیج فارس در آب و نصف دیگر آن در خاک است و با امکاناتی که در بخش دریا احداث می شود، نقشه و کلمه خلیج فارس طراحی و اجرا می شود به طوری که کل خلیج فارس و جزایر آن در این طرح پیاده می شود. وی افزود: در پروژه خلیج فارس احداث اماکن توریستی، سیاحتی، تجاری و مسکونی در نظر گرفته شده که می تواند جنبه اقتصادی مناسبی داشته باشد. مدیرعامل منطقه آزاد کیش گفت: پیش بینی شده تا به میزان ۲ میلیارد دلار در این پروژه سرمایه گذاری شود که این سرمایه گذاری توسط بخش خصوصی داخلی انجام می شود.

## جدول

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱														
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
۱۳														
۱۴														
۱۵														

۶- آلبومی ماندگار با آواز "استاد شجریان" - دندان های نیش - دیوار محکم	۱۱- منسوب به یمن -شکل و تصویر اهلی	۱۲- بسته شدن - جوجه تیغی خنود را به قلب می رساند - طرز تلفظ	۱۳- خاصیت ارتجاعی دارد - شهر پایتخت - دارای خلق و خوی پسندیده	۱۴- کمیاب - سنگی قیمتی - غورو خوستانی	۱۵- گرفتن چیزی از کسی - شهری در هرمزگان - سنگریزه
۷- ضمیر غایب - سیاهرگ بزرگ که خون را به قلب می رساند - طرز تلفظ	۸- جدید - همانند - پدر بزرگ	۹- بی اعتنا به آداب و رسوم جامعه - راه باریک و سر پوشیده - پدر عرب	۱۰- مورچه - فلزی شکننده که در تهیه فولاد به		
۶- آلبومی ماندگار با آواز "استاد شجریان" - دندان های نیش - دیوار محکم	۱۱- منسوب به یمن -شکل و تصویر اهلی	۱۲- بسته شدن - جوجه تیغی خنود را به قلب می رساند - طرز تلفظ	۱۳- خاصیت ارتجاعی دارد - شهر پایتخت - دارای خلق و خوی پسندیده	۱۴- کمیاب - سنگی قیمتی - غورو خوستانی	۱۵- گرفتن چیزی از کسی - شهری در هرمزگان - سنگریزه



### فروشی

**یک واحد آپارتمان نیمه ساخت ۹۵متر مربع در بلوار امام حسین (ع)در حال ساخت توسط تعاونی مسکن شرکت آب وفاضلاب روستایی هرمزگان به صورت فوری به فروش می رسد**

**تلفن تماس:۰۹۱۷۱۶۲۰۹۹**

### مفقودی

**کارت پایان خدمت متعلق به آقای یعقوب بهزادی فرزند یوسف به شماره شناسنامه ۱مفقود گردیده و از درجه**

**اعتبار ساقط می باشد**

### آگهی تغییرات شرکت خدمات مسافرت هوائی و جهانگردی هر مز گشت سهامی خاص بشماره ثبت ۴۷۳۲

به موجب صورت جلسات مجمع عمومی عادی و هیات مدیره مورخ ۸۷/۶/۲۱ که در تاریخ ۸۸/۲/۲۱ گواهی هواییماثی آن ارائه شده تغییرات زیر در شرکت فوق انجام گردیده است.

۱- ازتیا محمودی از خارج شرکت بعنوان مدیر عامل و محمد حیدری بعنوان رئیس هیات مدیره و یوسف یوسفی قلعه قاضی بعنوان نائب رئیس هیات مدیره و رویاروئین بعنوان عضو هیات مدیره برای مدت دو سال انتخاب شدند و کلیه اسناد و قراردادهای تعهد آور شرکت با امضا رئیس هیات مدیره و با مهر شرکت معتبر خواهد بود .

۲ - روزنامه دریا جهت درج آگهی های شرکت تعیین شده است.

۳-ابراهیم حیدری بازرس اصلی و غلامحسین زحمت پیشه بازرس علی البدل برای مدت یک سال انتخاب شدند .

**علی محمودی رئیس ثبت اسناد و املاک بندرعباس**